קלו:], ב) [לקמן לד: עי מוס' חולין קיז: ד"ה ולא שומר], ג) שבת קמד:

זייר

מעילה יב.ן, ה) ול"ל כבילה

מכוונת], ו) [ע" תוס' כריתות יג. ד"ה כיון דינק], 1) [לעיל לב.], ח) ס"א ל"ג,

י) [שמיני פרק ט], ל) [שמיני פרק ט], ל) [ויקרא יא], () [שס],

מ) [פ"ג מ"ג], נ) [שס], ם) [שס], ע) ס"ח ונתנו

בתוכו, כ) ושבת כו.ז.

→

תורה אור השלם

1. רַאשִׁית דְּגְנָךְ תִּירשְׁךְּ

גליון הש"ם

גם' יצתה זו שאין שיריה נכרין. תמוה לי דה"כ לה

תליא כלל בתרומ׳ אם היא

חמץ או לא וחלי הכל

נשיריים דמשכחת דמפריש תרומת חמן ביש לו סאה

חמץ וט' סאין שאינן חמץ דיכול לקרות לסאה חמץ תרומה על הט' סאין דהא

מרינה נכרין ובהיפוך אם הט' סאין חמץ וסאה שאינו חמץ א"י להפריש סאה זו

על הט' סאין דאין שיריה נכרין: שם דורכן פחות.

עיין חולין קי"ז ע"ב חוס' ד"ה ולא שומר: שם א"ל אביי ומי חיישינן לתקלה.

אביי ומי חיישינן לתקלה. ק"ל דחיך סבר אביי דלה

בלועי וטמאים מ"מ הא חזי

אע"כ

לתקלה וכמ"ש רש"י לעיל

לה לב ע"ל ול"ע: בתום' ד"ה לאימת וכו'

צאנך תתן לו:

וראשית

נלעיל כ: וש"נ], [שמיני פרק ט],

צמ א מיי׳ פי״ב מהל׳ חרומות הלכה יא ופ"ו מהל" איסורי הלכה ז: ב מיי׳ פ״ט מהלכות

קא ג ד מיי׳ פי״ב מהלכות תרומה

מוסף רש"י

דורכן פחות פחות מכביצה. דאי יותר, הא איטמו משקין בכבינה מיניאת טיפה ראשונה טומאת האוכל, שהרי בה כשיעור (לקמו לד:). כריצה מכוונת טהורין. בביצה מכוונת טהורין. משנה היא במסכת טהרות. ומפרש בה בהדיא ובלבד שלא יגע במשקה, שאינו נוגע אלא באוכל, וכיון נוגע אלא באוכל, וכיון דכבילה מכוונת הוא לכי סחיט טיפה קמייתא חסר ליה מכבילה ואין האוכל אע"פ שהוא טמא מטמא המשקה, שאין אוכל מטמא אבל אם היה נוגע במשקה איטמי ליה משקה מטיפה ראשונה, שהמשקה מקבל טומאה בכל שהוא, וה"נ בה בהדים מכבינה טמא, שכיון שינאה נטמאה טיפה ראשונה בכבינה. וטמא מת דוהא נקט, שאינו מטמא בהיסט, וה״ה לטמא שרץ וכל טמאי מגע, וטמא מת לרבותא נקט דהוי אב הטומאה, משום דהתני סיפא אבל שכיון שינאה טיפה ראשונה ממח המשקה במשח הוב

רבינו חננאל רב הונא בריה דרב יהושע אמר בעינן ראשית, מי ששיריה מותרין לישראל, יצאת תרומת חמץ בפסח ששיריה אסורין לישראל. אמרי משמיה דר' יוחנן . ענבים שנטמאו דורכז . פחות פחות מכביצה ויינם כשר לנסכים, אלמא קסבר משקין מיפקד פקיד בתוך הזגין ואינן חשובין מן שנטמא במגע האוכל טומאה. לאימת מיטמו לכי טומאה. לאימת מיטמו לכי סחיט להו, בתר דסחיט להו ליכא אוכל כביצה דליטמא להו להני משקין. ואקשינן אי הכי אמאי דורכז פחות פחות מכביצה . התני. אפילו כביצה נמי [מ"ג] טמא מת שסחט ויתים וענבים כביצה מכוונת משקה הנסחט מהן . טהור מפני שאין בו כביצה טומאה הוא. תשלום זו טומאה הוא. תשלום זו המשנה ובלבד שלא יגע במקום המשקה. יותר מכביצה טמא, שמכיון שיצאת טיפה ראשונה שסחט קתני דיעבד, אבל לכתחלה לא שרינן אבי, יכומיייי יא טויבן ליה, דאי שרינן ליה כביצה חיישינן דלמא אתי למעבדינהו מכביצה, ותנן מכביצה טמא ביותר

שיצאת טיפה ראשונה

אכר קרא ראשית ששיריה ניברים. ואם מאמר והא שיריה דאמר קרא ראשים. משמע שתהא היא ראשית ואלו שיריים ניכרים ניכרים דמעיקרא הוה אסירא בהנאה של כילוי כגון

כדדרשינן © את משמרת תרומותי בשתי תרומות הכתוב מדבר מה מרומה טהורה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך אף תרומה וכו׳ אבל בטבל של חמץ מדליקין דלא איירי אלא בשתי תרומות:

לאימת מתכשרי לכי סחים להו וכי סחים להו בציר

ליה שיעוריה. מכאן מקשה ר"ת לפ״ה דפירש דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה דהא מכי נפיק מינה פורתא מתכשרי ומיד מקבל טומאה כל הנשאר דמשקין מיבלע בליעי וה"ר יוסף תירן דאע"פ שאוכל מקבל טומאה בפחות מכבינה "אין מקבל הכשר בפחות מכביצה ואומר ר"י דהיינו טעמא דמאשר יאכל נפקא ליה לטמא אחרים בכבילה אוכל הנאכל בבת אחת ועלה קאי אשר יבא עליו מים אלמא לא מקבל הכשר בפחות מכבילה א ועוד מקשה ר"ת דאמרינן בפ' אלו עוברין (לקמן מד.) השום והשמן של תרומה ומקפה של חולין ונגע טבול יום במקלתו לא פסל אלא מקום מגעו וכתב בכל הספרים והוינן בה מקום מגעו אמאי פסול והא לא הוי כבינה אלמא לא מקבל טומאה בכל שהוא ורש"י מוחק שם מן הספרים ומפרש בדוחק ועוד ה"ר אליהו מביא ראיה מת"כ דדרשינן גבי כלי חרס דכתיב ואותו תשבורו אותו אתה שובר לטהרתו ואי אתה שובר אוכלין לטהרתן ואי מקבלין טומאה בכל שהוא פשיטא דלא מהני להו שבירה וההיא דח"כ שהביא רש"י שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא היא ומילי טובא מפיק מקרא בת"כ וליתנהו אלא אסמכתא ורש"י בעלמו חזר בו בפ׳ אותו ואת בנו (חולין דף פב.) בשמעתה דפרה מטמא טומאת אוכלים דהקשה למה לה קבלת טומאה היא גופה מטמא אדם ובגדים ותירן רש"י דכי האי גוונא מפרש בכריתות בפ׳ דם שחיטה (דף כא.) כגון שחיפוה בפחות מכבילה

בשליקתא

בלק אי משוית ליה אוכל מלטרף ליה בהדי בלק ומקבל האי בלק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי בלק טומאה דלית בה שיעור וכי נגעי ביה אוכלין אחריני טהורין הן שאין נוגעין בנבילה אלא בבלק לשון רש"יב: [וע"ע חוס׳ שבת לא. ד"ה אי לענין ותו׳ זבחים לא. ד"ה אמר]:

רב אחא בר רב עויא קמיה דרב חסדא ויתיב ואמר משמיה דר' יוחנן יאענבים שנממאו ∘דורכן פחות פחות מכביצה ויינן כשר לנסכין אלמא קסבר משקין מיפקד פקידי לאימת קא מישמאי לכי סחים להו לכי סחים להו ליתיה לשיעוריה אי הכי כביצה נמי יודהתנן יממא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת מהורין התם דאי עבד הכא לכתחלה גזירה דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה א"ל רב חסדא יימאן ציית לך ולרכי יוחגן רבך וכי מומאה שבהן להיכן הלכה אלמא קא סבר משקין מיבלע בליעי וכיון דאיממו ליה אוכלא איממו ליה משקין אמר ליה ואת לא תיסברא דמשקין מיפקד פקידי והתגן ממא מת שסחט זיתים וענבים סמכוונת כביצה מהורין אי אמרת בשלמא מיפקד פקידי משום הכי מהורין אלא אי אמרת מיבלע בליעי אמאי מהורין א"ל הכא במאי עסקינן בענבים שלא הוכשרו לאימת מתכשרי לכי סחים להו ∘כי סחים להו בציר להו שיעורא ראי לא תימא הכי הא דתניא "הא למה זה דומה לתרומת תותין יו(זיתים) וענבים שנטמאה שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה הא היתר אכילה נמי אית ביה דאי בעי דריך להו פחות פחות מכביצה אמר רבא גזירה ©דילמא אתי בהו לידי תקלה אמר ליה אביי ומי חיישיגן לתקלה והא תניא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת אמר ליה יפת זריק ליה בין העצים שמן של תרומה רמי ליה בכלי מאום גופא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת אביי אמר משמיה דחוקיה ורבא אמר דבי רבי יצחק בר מרתא אמר רב הונא לא שנו אלא פת אבל חימי לא שמא יבא בהן לידי תקלה ורבי יוחנן אמר יאפילו חימי ואמאי ניחוש דילמא אתי בהן לידי תקלה כדאמר רב אשי בשליקתא

אמר אמר קרא וראשית ששיריה ניכרין

לישראל פיצתה זו שאין שיריה ניכרין יתיב

שתהא היא מתירתן לישראל ואי במפריש תרומת חמץ מה היתר יש הדלקה וכיונא בו מידי דהוה אטבל טמא דאין מדליקין בו ומשעת בשיריה שתהא ראשיתן עושה שיריים כי הוו מעיקרא טבל הוו שרו הרמה ואילך מדליקין בו וי"ל דדוקא בטבל טמא אין מדליקין בהנאה ואסורין באכילה השתא נמי שרו בהנאה ואסורין באכילה משום חמץ ולענין מאי הוו שיריים:

פחות מכבינה. אוכל טמא איו מטמא אחרים: וייגן כשר לנסכים. דאינו מטמא: קסבר משקין מיפקד פקידי. מופקדין הן בתוך הזג ואינן חיבור לו אלא כמי שנותנן בכלי וכשנטמא הזג לא נטמא משקה בכלל זג טומאת אוכלין דלאו אוכל דכוותיה חשיבי בהדייהו וטומאת משקין נמי לא נטמאו ואע"פ שמשקה מקבל טומה' בכל שהוח דלה היה שם משקה עליו מעולם ואין נירוף חביריו עמו דהא זג זה לא נגע במשקין שבחבירו: לאימת מיטמו. משקין לכי סחיט להו והנסחטין נוגעין לכל הזגים יחד וכי סחיט להו ליתיה לשיעוריה דחין בוגין כבילה ליתן טומאה דהא פחות מכבינה דרך: בכבינה נמי. דהא כי נפיק משקין מינייהו חסר ליה שיעוריה. אוכל ומשקה מקבל טומאה בכל שהן אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה ברביעית והכי תניא בתורת כהניםי מכל האוכלי מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא לאחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכלי אוכל הנאכל בבת אחת והיינו כביצה כדאמרינן בפרק יוה"כ (יומא פ.) אין בית הבליעה מחזחת יותר מבילת תרנגולת. ואני שמעתי דאף להבל טומאה בעי כבילה: טמא מת שסחט זיתים וענבים לבילה מלוונת טהור. וכדמסיק מילתא במסכת טהרות ש ובלבד שלא יגע במשקה וכגון שדרכן בפשוטי כלי עך שחין מטמחין שחין כאן מטמא משקה אלא הוגין שנגע בהן הטמח קודם לכן בידים שהוח לא מהר אלא משיצא משקה וכשהמשקין נוגעין בזגין כבר חסר שיעור כבילה. ויותר מכבילה כל דהו קתני התסי בהדיה טמה שכיון שילה טפה ראשונה נטמאת הטפה בכבינה שעדיין היה באוכל כבילה אע"ג דאין

משקה הנבלע באוכל מקבל טומאה

עמו משלים הוא את שיעורו דדכוותה

תנן התם טובא ובמנחות (דף נד:) נמי מייתי לה בגמרא כבילה אוכלין

מוסף תוספות

דבעינן כביצה כיון דהכשר מטא עלה. תוס' ר"פ. ב. אלמא ס"ל דבין לטומאת עצמן בין לטומאת אחרים בי כביצה. חי' הר"ן.

רבינו חננאל (המשך) שמחט זיחיה ועוריה כביצה מכוונת טהור אע״פ שנגע בהז וטמאז. ואי . אמרת נטמאו גם המשקין, אמאי תנן טהור. ומשנינן . אליבא דרב חסדא בשלא הוכשרו ולא ממאז מגע מתכשרו מן המשקה דמסחטי מינייהו, בתר דסחטי מינייהו כל דהו בצר ליה שיעורא דביצה, . דהא כביצה מכוונת הוו. מיטמו. אבל הני ענבים קאמר, דאי לא תימא הכי .... רמשקה בענבים בליע. הא לתרומת תותים וענבים

שהניחו בחמה ונתמעטו טהורין וכן כזית חלב ופיגול ונותר חזר והניחן בגשמים ותפחו טמאין וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וחלב ואע"ג דגשמים הנבלעין בתוכו לאו חלב נינהו דאי סחיט להו ושתי מינייהו כזית פטור אפילו הכי כל כמה דבגווה נינהו משלמי לשיעוריה. וטמא מת דוקא נקט שאינו מטמא בהיסט והוא הדין לטמא

שרץ וכל טומאת מגע ורישא דכולהו נקט אבל זב שמטמא בהיסט שסחט אפילו גרגיר יחידי תנן התסם דמטמא אפילו בפשוטי כלי עץ דכיון דיצאת טפה ראשונה ש ונטבל העץ והגביהו נטמאו משקין שעל העץ במשא דמשקה מקבל טומאה בכל שהוא וכשחזר ונתנו לחוכו נתערב טמא בטהור והכל טמא: הסם דאי עביד קאמר. שסחט אבל הכא בבא לימלך מה יעשה נימא ליה דרוך פחות מכבילה אבל כבילה לא דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה כל שהוא וכשיוצאה טפה ראשונה עדיין יש באוכל כביצה ונטמאת הטפה וחוזרת ומתערבת במשקין: טומאה **שבהן.** שקיבלו חחלה עם האוכל כשנטמאו הענבים: **משקין בליעי**. באוכל הן בלועין מכל דפנוחיו וחיבור הן לו ונטמאו עמו: **אמאי טהורין.** הרי נטמאו הענבים במגע טמא מת ואט"פ שלא נגע במשקה נטמא: **רי סחיט להו ליסיה לשיטוריה.** וכשנוגע באוכל הנגוב ודוחהו אל תחת המדוך אין בהן שיעור כדי לקבל טומאה והוא זהיר מליגע במשקה כדקתני בהדיא ובלבד שלא יגע במקום המשקה: דאי לא **סימה הכי.** דמשקין בליעי ואיטמאו אלא מיפקד פקידי ואין מטמאין בנגיעת טומאה באוכל: הא ד**מניא.** לעיל כו׳ לתרומת חותים וענבים דמשמע שנטמאו חומים וענבים קודם דריכה וקתני אין לו בה היתר אכילה הא היתר אכילה נמי אית בה דאי בעי דריך לה פחות פחות מכבינה: לידי הקלה. כשהוא דורכן שמא יאכל מהן: מדליקין בפת ובשמן כו'. והא ודאי בחד שעתא לא מדליק שמן כולה אלא לומן מרובה ולא חיישינן דילמא אכיל מיניה: אלא פח. דכי זרק ליה ממאיסא וחו לא אתי למיכליה: אבל חיטי. אי נמי זריק להו לא ממאיסי:

שנטמאת שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר הסקה כלל, אמאי לית ליה, והא אי דרך להו פחות פחות מכביצה שרו בשתיה. אמר רבא ההיא גזירה היא משום דחיישינן דלמא אתי לידי תקלה, כלומר יאכלם כמות שהם. או יסחטם יתר מכביצה. מתיב עליה אביי ומי חיישינן לתקלה והתניא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת, ואי חיישינן דלמא אתי לידי תקלה היכי שרינן ליה. ושנינן פת זורקה לבין העצים, שמן נמי רמי ליה בכלי מאוס, וכיון דמאיסי לא אתי למיכל מיני

נטמאת מכביצה, לפיכך לא שרינן אלא פחות פחות מכביצה. אמר רב חסדא והלא ענבים הללו שנטמאו קתני, מכלל דטמאין נטנטהו ומבר הו, לפיכן לא שיון קרא פוחות מברבהו הבו דרוסה והוא מנבר את שנטמות הביה לפיכן. הם, ואם כן טומאה שלהם להיכן הלכה רוגן דיינן כשר לנסכים, ודייקינן מדבריו יאמר אנה להלה טומאתן, אלמא קסבר רב חסרא משקה בענבים מבלע בליעי, וכיון שנטמאו הענבים הן והמשקין שבהן נטמאו יחדיר. וכיון שיחדיו נטמאו אנה הלכה טומאתן. ואקשינן איני שאם נטמאו הענבים נטמאו גם המשקין, והא טמא מת שנגע בענבים טמאן, וחנן טמא מת